

Această publicație a fost realizată cu sprijinul financiar acordat prin Programul „Drepturi Fundamentale și Cetățenie” al Uniunii Europene. Conținutul acestei publicații intră în responsabilitatea Centrului de Resurse Juridice și nu reflectă în niciun fel punctele de vedere ale Comisiei Europene.

RAPORT DE MONITORIZARE

Realizat de

în urma vizitei inopinate în

CENTRUL DE PLASAMENT PENTRU COPII CU PROBLEME PSIHOSOCIALE
ORADEA, BIHOR

În perioada 30 - 31 octombrie 2013¹, două reprezentate ale Centrului de Resurse Juridice au realizat o vizită inopinată de monitorizare a modului în care sunt respectate drepturile copiilor din Centrul de plasament pentru copii cu probleme psihosociale din Str. Traian Lalescu nr. 3, Oradea, județul Bihor. În seara zilei de 24 octombrie 2013, CRJ a luat la cunoștință dintr-un reportaj transmis de un post de televiziune național, despre situația abuzurilor la adresa mai multor adolescenți din Centrul de plasament pentru copii cu probleme psihosociale din Oradea.

Vizita inopinată de monitorizare s-a realizat în baza Protocolului de monitorizare nr. 1493/01.10.2013 semnat între Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și Centrul de Resurse Juridice. Protocolul s-a întemeiat pe prevederile articolului 33 alineatul 3 al Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

În după-amiaza zilei de 30 octombrie 2013, reprezentanților CRJ nu le-a fost permisă vizitarea Centrului și interviuarea copiilor și a angajaților, din considerente legate de subordonarea instituției directorului Direcției Generale de Asistență Socială și Protecție a Copilului - Bihor și obținerea permisiunii de a intra în instituție din partea acestuia. Reprezentanții CRJ au revenit în dimineața a zilei următoare, 31 octombrie 2013, orele 9.00 a.m. când de asemenea, șeful instituției a justificat lipsa informării și a acordului din partea directorului DGASPC Bihor, deși reprezentanții MMFPSPV au arătat că Protocolul de colaborare între MMFPSPV și CRJ a fost transmis în avans tuturor DGASPC-urilor prin intermediul serviciului de poștă militară. De asemenea, CRJ a transmis în atenția DGASPC Bihor documentul semnat, obținând număr de înregistrate din partea instituției. Ca urmare a sesizării transmise Comisiei pentru drepturile omului, culte și minorități, președinta Comisiei a însoțit și facilitat accesul reprezentanților CRJ în Centrul de plasament și a solicitat organizarea în după-amiaza zilei de 31 octombrie a unei întâlniri cu președintele Consiliului Județean Bihor, secretarul județului, directorul general și directorul adjunct al DGASPC Bihor.

În data de 25 octombrie 2013, CRJ a transmis sesizări următoarelor autorități publice:

- Consiliului Județean Bihor;
- Avocatului Poporului și Biroului Avocatului Poporului din Oradea;

---

¹ Intervalul orar de desfășurare a vizitelor miercuri, 30 octombrie 2013, ora intrare în centru: 16.50 ora iesire: 17.25, joi, 31, octombrie, prezentare la centru 9.00 și intrare în centru: 10.30, ora iesire: 12.30.

- Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice;
- Comisiei pentru drepturile omului, culte și minorități, Senat, Parlamentul României.

În data de 28 octombrie 2013, CRJ a transmis o plângere privind relele tratamente și lipsa sesizării organelor de cercetare judiciară competente, Parchetului de pe lângă Judecătoria Oradea, județul Bihor. La data de 11 noiembrie 2013, CRJ a primit un răspuns din partea Consiliului Județean Bihor, răspuns publicat pe pagina oficială de internet a CJ Bihor, la data de 8 noiembrie 2013.

Principalele constatări:

Condiții neadecvate de trai și reabilitare a celor 17 adolescenți cu probleme psihosociale aflați în instituție. Cazarea și închiderea în același spațiu a mai multor adolescenți și copii cu vulnerabilități diferite - de la tulburări de comportament, la consum de droguri și alcool și dizabilități intelectuale, constituie o gravă abatere de la respectarea drepturilor copilului. Condițiile observate de reprezentanții CRJ sunt de natură să aducă atingere dreptului la demnitate, fiind condiții inumane și degradante de viață și tratament. Un număr de copii acuză rele tratamente de tipul privării abuzive de libertate, a bătailor, amenințării cu bătaia, injurii și abuz emoțional.

Nici un beneficiar nu cunoștea mecanisme adecvate de sesizare a plângerilor și nu primise informații despre managerul de caz și/sau reprezentantul său legal. Niciunul din adolescenții indicați drept consumatori de droguri și de alcool nu beneficiau de terapie pentru dezintoxicare. Toți cei prezenți au menționat că nu doresc să se afle în acest Centru și își manifestau neliniștea pentru că nu au o familie aproape (părinți decedați, dispăruți sau privați de libertate).

Principalele persoane indicate în declarațiile copiilor ca abuzatori sunt în continuare angajați în Centru, nefiind îndepărtați de lângă potențialele victime, așa cum prevede Legea nr. 272/2004.

Principalele observații privind încălcări ale drepturilor copiilor cu probleme de sănătate mintală, dizabilități intelectuale, consum de droguri și alcool și cu tulburări de comportament:

Accesul se realizează prin coborârea mai multor trepte până sub clădirea destinată îngrijirii copiilor, pe o ușa închisă cu cheia și care poate fi deschisă numai din interior (spre exemplu, în după-amiaza zilei de 30 octombrie, gardianul de la intrarea în curtea instituției ne-a însoțit până la ușa instituției și a așteptat ca un supraveghetor să deschidă ușa din interior).

Condiții de viață și reabilitare: spațiul aflat la dispoziția Centrului la data vizitei CRJ era localizat la demisolul clădirii din Str. Traian Lalescu nr. 3, compus:

- a. dintr-un hol lung, slab luminat, cu pereți pictați cu desene animate;
- b. o toaletă în care erau, la momentul vizitei, haine murdare pe jos și un miros puternic, cu două cabine de duș fără perdele sau uși și un corp de toaletă, lângă acestea, fără ușa;
- c. o sală cu aparate de fitness;
- d. biroul șefului de centru;
- e. o bucătărie fără lumină naturală, cu dulapuri fără veselă, dar cu medicamente – antipsihotice, în general;
- f. o sală de club mare cu mobilier uzat (canapele cu colțar, scaune, o masă de ping pong, un calculator și un televizor care nu funcționau);
- g. ferestre de dimensiuni foarte mici erau poziționate în câteva încăperi, aproape de tavan, care aveau gratii.²

Spațiile de dormit: 4 dormitoare cu 3-5 paturi/dormitor (reprezentanților CRJ le-au fost prezentate numai 2): acestea erau închise cu cheia pe timpul zilei, mirosul din cele două încăperi era de umezeală și urină, podeaua înnegrită de mizerie, haine murdare sub paturi, paturi lipite între ele, fără noptiere sau alte spații de depozitare, o saltea cu lenjerie sub un pat., lenjeria de pe paturi era uzată și urât mirositoare.

Accesul la servicii de educație:

Din datele puse la dispoziție de reprezentanții DGASPC Bihor în data de 31 octombrie, a reieșit faptul că majoritatea copiilor sunt înscriși în clase liceale sau educație de tip «a doua șansă». Totuși, la momentul vizitei, un copil diagnosticat de psihologul instituției ca având elemente de tulburări din spectrul autist, era prezent în

---

² În timpul vizitei oficiale de joi, 31. Oct. se vopseau de zor gratiile în timp ce adolescenții se plectiseau stand I sala de club, afara erau 18 gr.

instituție care a fost observat și în după-amiaza zilei de miercuri, 30 octombrie. Psihologul Centrului a motivat că băiatul C.B. nu frecventează zilnic școala specială deoarece comportamentul său agresiv perturbă orele, motiv pentru care nu este primit zilnic la școală. Mai târziu, în după-amiaza zilei de 31 octombrie, la sediul DGASPC Bihor, șeful serviciului rezidențial a completat că, de fapt, nu este o problemă cu accesul la educație și că acest băiat frecventează învățământ special de tip «a doua șansă». În ceea ce privește accesul la educație al celorlalți adolescenți, conform celor arătate de personalul prezent în Centru și de interviurile cu beneficiarii, se poate observa un regres deosebit de accentuat de la data instituționalizării acestora până în prezent, principalul motiv fiind faptul că adolescenții nu sunt susținuți în relația cu școala, stimulați și supravegheați. Pentru niciun copil nu a fost indicat numele managerului de caz și legătura pe care acesta o păstrează cu directorul, dirigintii sau profesorii celor înscriși la școală.

Accesul la serviciile de sănătate, abilitare și reabilitare a copiilor:

Din discuțiile cu personalul centrului și al DGASPC Bihor, s-a putut deduce că cei mai mulți dintre beneficiari sunt consumatori de droguri de tip etnobotanice și alcool, deși înainte de instituționalizare aceștia nu consumau așa ceva. Niciun angajat nu a putut indica măsurile care s-au luat pentru accesul la servicii medicale de dezintoxicare a copiilor. De asemenea, după consumul de etnobotanice și alcool, în noaptea de 31 octombrie/1 noiembrie, trei dintre adolescenți au ajuns în secțiile de psihiatrie ale spitalului din Oradea. Un adolescent a fost internat în secția de psihiatrie infantilă și alți doi în secția de psihiatrie a Spitalului de psihiatrie pentru adulți. Cei doi adolescenți vizitați de CRJ nu cunoșteau motivele internării, erau sedați la orele 20.00 în ziua vizitei și erau spitalizați într-o cameră cu alți doi adulți. Unul dintre adolescenți a acuzat înainte cu o seară dureri de dinți, cerând un calmant, dar a fost refuzat timp de mai multe ore de angajații de gardă ai spitalului. După mai multe ore de plâns, băiatul a primit tratament cu algocalmin. Niciunul dintre băieți nu primise ajutor din partea managerului de caz și nici nu li se facilitase accesul pentru a vorbi cu acesta sau cu reprezentantul lor legal.

Lipsa procedurilor de plângere și soluționare a plângerilor:

Declarațiile scrise acuzând rele tratamente nu au fost aduse la cunoștința reprezentantului legal al copiilor, iar directorul DGASPC Bihor nu a sesizat abuzurile fizice, emoționale și verbale, *de îndată*, organelor judiciare competente; niciunul din adolescenți nu a fost informat cu privire la procedura de a adresa plângeri și nu aveau cunoștință de existența «*Registrului de plângeri și reclamații*»³.

Tratamente rele, inhumane și degradante:

Mai mulți adolescenți au acuzat abuzuri fizice și sexuale, precum și amenințări cu bătaia (declarații scrise colectate de DGASPC Bihor și interviuri cu CRJ), privarea de libertate nejustificată pe timpul nopții prin închiderea cu cheia a ușilor dormitoarelor, lipsa accesului la toaletă pe timpul nopții - adolescenții folosind gălețile din dormitoare, lipsa accesului la hrană suficientă și adecvată - din declarații și interviuri reieșind că au existat situații în care au fost amenințați cu bătaia pentru că au mâncat o porție de «salam de biscuiți» sau că unul dintre educatori le-a mâncat gustarea, încătușarea de către ofițerii de poliție a adolescenților care au consumat etnobotanice și alcool, reținerea în arestul poliției pe o durată de câteva ore și lovirea de către un angajat al poliției locale, internarea în secția de psihiatrie pentru adulți a doi dintre adolescenții din Centrul de plasament. Mai mulți beneficiari au acuzat că sunt tunși foarte scurt atunci când nu respectă regulile instituției, ca pedeapsă.

Tratament inadecvat și lipsa de protecția în fața abuzurilor:

Un băiat pe care personalul din Centru l-a indicat ca având vârsta de 10-11 ani, diagnosticat cu elemente din spectrul autist, prezent și în prima după-amiază și în cea de a doua zi în Centru, cu agitație psihomotorie, aspect neîngrijit, îmbracat sărăcăcios, suspect de enurezis, cu dificultăți de exprimare verbală, a povestit că doarme în pat cu un alt coleg mai mare și că aceasta nu este alegerea lui, că este adeseori bătut de un coleg mai mare și că este abuzat sexual (indicând și locul - toaleta instituției). La întrebarea șefei serviciului rezidențial DGASPC Bihor dacă a făcut duș de curând acesta a răspuns că nu. Din discuțiile purtate cu psihologul, șeful de centru și șefa serviciului rezidențial al DGASPC Bihor, a reieșit că acest copil a fost adus dintr-un

---

³Atașăm copii după declarațiile date de adolescenți în data de 22 și 23 mai 2013 în fața reprezentanților Serviciului de Management al Calității Serviciilor Sociale din subordinea directorului DGASPC Bihor. Declarațiile au fost puse la dispoziția reprezentanților CRJ de secretarul județului Bihor, în prezența președintelui Consiliului Județean Bihor, președintei Comisiei pentru drepturile omului, culte și minorități din Senat, directorului adjunct și directorului general al DGASPC Bihor.

alt centru pentru că este «rău» și că în niciun caz nu se poate vorbi despre abuzuri asupra lui. Din informațiile CRJ, obținute în afara Centrului, de la un specialist ce lucrează cu beneficiarii, a reieșit că acest copil provine dintr-o familie în care ambii părinți au probleme de sănătate mintală, că există suspiciuni că acesta nu ar fi fost îngrijit adecvat, motiv pentru care a fost instituționalizat. Specialistul a observat, în relația cu mediul de învățământ, o creștere a nivelului de agresivitate al copilului de la instituționalizarea acestuia în Centru. În opinia specialistului, diagnosticul copilului pare să nu fie stabilit corect, acesta prezentând semne ale unei tulburări de sănătate mintală mai severă, copilul nebeneficiind de tratament și terapie adecvate.

Personal insuficient și slab specializat:

Niciunul dintre angajații prezenți în demisolul Centrului vizitat nu a beneficiat de instruire adecvată pentru reabilitarea și abilitarea adolescenților cu probleme psihosociale, consumatori de droguri și alcool, cu dizabilități mintale, probleme de sănătate mintală și comportament antisocial. Niciunul dintre angajații prezenți nu a arătat că înțelege prevederile legislației interne privind drepturile copilului și ale persoanelor cu probleme de sănătate mintală și nici pe cele din Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, Convenția privind drepturile copilului sau pe cele ale Protocolului Opțional la Convenția Împotriva Torturii. La data vizitei în centru erau prezenți următorii angajați: un șef de centru, un asistent social, doi educatori, un psiholog clinician, un asistent medical, o îngrijitoare.

Reprezentanții CRJ au observat că angajații sunt prezenți în număr mare dimineața și nu după-amiaza atunci când practic beneficiarii ar trebui să se întoarcă de la școală. După-amiaza este prezent un singur educator în instituție. Angajații au folosit următoarele etichete la adresa adolescenților: *'răi'*, *'cu probleme de comportament'*, *'mincinoși'*, *'dependenți de droguri'*, *'nu ai ce să faci cu ei'* sau *'noi le oferim condiții dar ei nu vor'*. Psihologul angajat de câteva luni în acest Centru nu a furnizat informații despre tulburările de comportament ale copiilor și nici despre tehnicile de terapie aplicate pentru reabilitarea copiilor consumatori de droguri și alcool, în afara *«tehnichilor de calmare»*; PIP și PIS erau necompletate, lipsea numele managerului de caz, existând doar semnăturile acestora, fără a putea fi identificați. Testele aplicate de psiholog erau completate, însă în mod paradoxal, toate dosarele analizate aveau

atașate notificări de tip proces verbal prin care se arăta că psihologul a fost amențat de copiii din Centru, iar aceasta a trimis plângeri la poliție împotriva copiilor, din nou, fără aducerea la cunoștință a reprezentantului legal al copiilor. Șeful Centrului și-a manifestat în câteva ocazii neputința în gestionarea comportamentului copiilor, *'cum să reacționezi când cineva te scuipă sau te injură..e foarte greu la noi' sau 'să știți că de multe ori am vrut să plec'*. Asistentul social, indicat de copii în declarații ca fiind unul dintre abuzatori, nu a furnizat nicio informație de specialitate despre activitatea de specialist în asistență socială cu copii cu probleme psihosociale.

Principalele recomandări ale CRJ:

1. Închiderea de urgență a Centrului de plasament pentru copii cu probleme psihosociale: cazarea împreună a copiilor cu vulnerabilități diferite încalcă grav drepturile acestora și contribuie la abuzarea copiilor mai vulnerabili de către cei mai puternici, contribuind la agravarea stării lor de sănătate mintală, fizică și emoțională;
2. Evaluarea stării de sănătate fizică și mintală a fiecărui copil instituționalizat în Centrul de plasament pentru copii cu probleme psihosociale din Oradea;
3. Furnizarea de tratament și suport în mediul adecvat de terapie fiecărui beneficiar consumator de droguri și/sau alcool;
4. Evaluarea stării de sănătate fizică și mintală a copilului diagnosticat cu elemente de tulburare din spectrul autist și oferirea de suport de specialitate cu ajutorul specialiștilor și al asistentului maternal; cercetarea modului în care părinții primesc ajutor specializat și este asigurată legătura copilului cu familia; cercetarea modului în care sunt oferite condiții pentru accesul la educație și terapie corespunzătoare a beneficiarilor;
5. Trimiterea de urgență a declarațiilor copiilor către organele de cercetare judiciară;
6. Oferirea de informații și ajutor copiilor care doresc să trimită plângeri; îndepărtarea de lângă copii, pe toată perioada cercetării, a persoanelor indicate drept abuzatori;
7. Cercetarea motivelor și tragerea la răspundere a celor care nu au intervenit din partea DGASPC Bihor și AJPIS Bihor în protejarea drepturilor copiilor, beneficiari ai centrului, deși i aveau această obligație;
8. Cercetarea modului în care adolescenții au fost arestați de ofițeri ai poliției locale, bătuți în incinta secției de poliție și a motivelor care au condus la internarea adolescenților într-

o secție de psihiatrie de tip închis pentru adulți, în cameră cu alți doi bărbați cu probleme de sănătate mintală, contrar prevederilor Legii nr. 272/2004 și cele ale Legii nr. 487/2002 privind sănătatea mintală;

9. Asigurarea de condiții de cazare, reabilitare și abilitare adecvate fiecărui adolescent;
10. Sesizarea și cercetarea de către forurile profesionale competente, în speță, Colegiul Medicilor din România, Colegiul Asistenților Sociali din România și Colegiul Psihologilor din România, a modului în care medicul, asistentul social și psihologul și-au îndeplinit sarcinile care decurg din statutul profesional al fiecărui angajat și cauzele care au contribuit la abaterile profesionale;
11. Diseminarea la nivelul fiecărei direcții de asistență socială și protecție a drepturilor copilului, a unor copii ale protocolului încheiat în baza prevederilor articolului 33 al Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități între MMFPSPV și CRJ;